

خرداد ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۲۷۵

**پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران
در اردیبهشت ماه ۱۴۰۱
بخش صنعت و معدن**

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۲۷۵

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدل‌سازی)

تهیه و تدوین کنندگان: عالیہ ناظمی، علیرضا آذریایجانی

ناظران علمی: محمدرضا عبداللہی، سیدمہدی بنی‌طبا

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. شاخص تولید

۲. شاخص فروش

۳. شاخص قیمت

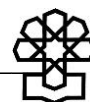

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۳/۳۱

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۲.....	۱. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی
۴.....	۲. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته‌فعالیت‌های صنعتی بورسی
۷.....	۲-۱. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات
۸.....	۲-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی بجز دارو
۹.....	۲-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه
۱۱.....	۲-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر
۱۲.....	۴. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی
۱۴.....	جمع‌بندی
۱۵.....	پیوست
۱۸.....	منابع و مآخذ

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن

چکیده

تحلیل روند رشد بخش صنعت از جنبه‌های مختلف، عاملی کلیدی در تحلیل‌های خُرد و کلان اقتصادی و یکی از ارکان تصمیم‌گیری در حوزه اقتصاد است. شاخص تولید بخش صنعت به دلیل تأثیر نوسانات سطح فعالیت صنعت بر بخش‌های دیگر اقتصاد، به عنوان یک شاخص مهم اقتصادی کوتاه مدت استفاده می‌شود. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به صورت ماهیانه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های بورسی را محاسبه می‌کند. اهمیت این شاخص به روز، برای اقتصاد ایران که تحولات زیادی دارد بیشتر خواهد بود، زیرا بازخورد شوک‌های وارده به اقتصاد ایران و واکنش‌های سیاستگذاران باید در تواتر کمتر از فصل مورد رصد قرار گیرد؛ این در حالی است که آمار رسمی بخش حقیقی به صورت فصلی و با تأخیر ارائه می‌شود.

طی اردیبهشت ماه ۱۴۰۱، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱۷/۷ درصدی مواجه شده است و به بالاترین سطح خود از آبان سال گذشته تا کنون رسیده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۷ رشته فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۸ رشته فعالیت کاهش در شاخص تولید داشته‌اند. رشته فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «منسوجات» و «خودرو و قطعات» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته فعالیت‌های «سایر کانی غیر فلزی»، «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» و «تجهیزات برقی» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۹ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱/۲ درصدی مواجه شده است.

طی اردیبهشت ماه ۱۴۰۱، شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۸/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۳۸/۸ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل ۹ رشته فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۶ رشته فعالیت کاهش در شاخص فروش داشته‌اند. رشته فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «تجهیزات برقی»، «کاشی و سرامیک» و «خودرو و قطعات» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته فعالیت‌های «سایر کانی غیر فلزی» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند. همچنین شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۱۳/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۱/۹ درصدی مواجه شده است.

در اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی ۴/۵ واحد درصد افزایش یافت، رشد نقطه به نقطه شاخص به ۳۸ درصد رسید. شایان ذکر است میانگین سالیانه شاخص قیمت ۶۶/۹ درصد افزایش یافته است.

مقدمه

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بورسی با استفاده از داده‌های ماهیانه شرکت‌های صنعتی بورسی پذیرفته شده در بورس^۱ محاسبه می‌شود. در تهیه این شاخص‌ها از اطلاعات ماهیانه ۳۰۵ شرکت بورسی استفاده می‌شود و علاوه بر اندازه‌گیری تغییرات میزان تولید، فروش و قیمت در بخش صنعت، در محاسبات ملی نیز نقش مهمی ایفا می‌نمایند و برآوردی از تغییرات ماهیانه ارزش افزوده ایجاد شده را در صنایع مختلف و به دنبال آن در کل اقتصاد منعکس می‌کنند. شاخص تولید صنعت توسط بانک مرکزی و مرکز آمار ایران با تواتر فصلی و همچنین شاخص قیمت صنعت به صورت فصلی توسط مرکز آمار و ماهیانه توسط بانک مرکزی، منتشر می‌شود، اما الزامی به انتشار شاخص فروش صنعت ندارند. از طرفی، این آمار دارای چندین ضعف اساسی است که مهم‌ترین ضعف این آمار وقفه سه‌ماهه در انتشار داده‌ها و بعضاً متوقف شدن انتشار آنها و نداشتن تواتر ماهیانه است.

شاخص‌های ماهیانه تولید، فروش و قیمت استخراج شده از اطلاعات عملکردی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تا حد زیادی می‌توانند با دقت مناسب و به صورت بهنگام تحولات بخش صنعت و معدن کشور را توضیح دهند و با توجه به بررسی‌های انجام شده و تطبیق دادن این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار ایران که به صورت فصلی منتشر می‌شود، مشخص شده این شاخص به خوبی می‌تواند در وقفه انتشار این شاخص‌های رسمی، شاخص جایگزین مناسبی برای آن باشد.^۲ در این مطالعه تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته فعالیت‌های آن در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ بررسی شده است.

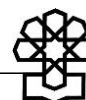
۱. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی

در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱۷/۷ درصدی مواجه شده است و به بالاترین سطح خود از آبان سال گذشته تا کنون رسیده است. از طرفی شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۸/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۳۸/۸ درصدی مواجه شده است. همچنین نتایج طرح شامخ اتاق بازرگانی ایران نیز نشان می‌دهد شاخص مدیران خرید صنعت در اردیبهشت‌ماه افزایش داشته و به بیشترین مقدار خود طی ۲۴ ماه گذشته از خردادماه ۱۳۹۹ رسیده است، اما انتظارات تولید برای ماه آینده کاهشی است.^۳

۱. شرکت‌های بورسی شامل تمام شرکت‌های تولیدی صنعتی و معدنی بورس و فرابورس می‌شود که گزارشات فعالیت ماهیانه خود را در سایت کدال منتشر می‌کنند.

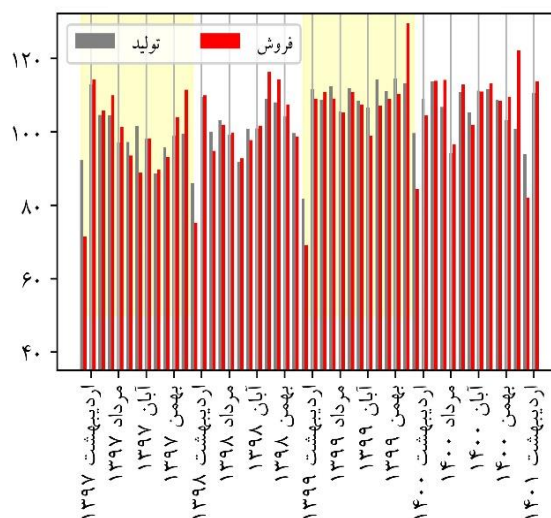
۲. جهت اطلاعات بیشتر به گزارش پشتیبان مرکز پژوهش‌های مجلس درخصوص شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس به شماره مسلسل ۱۸۰۰۱ مراجعه شود.

۳. توضیحات بیشتر در پیوست عنوان شده است.

نمودار ۱. شاخص‌های تولید و فروش

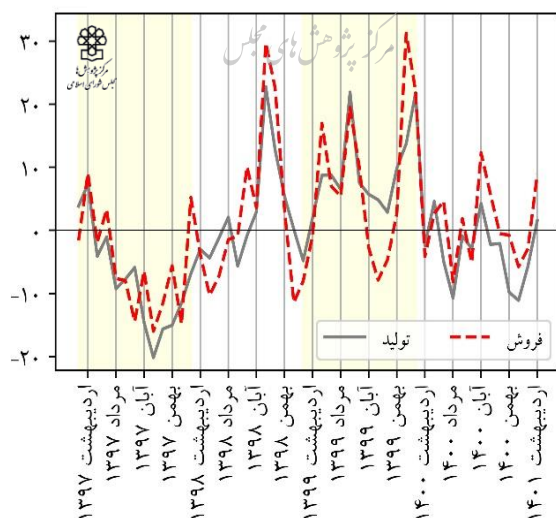
فعالیت‌های صنعتی (۱۳۹۵=۱۰۰)

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

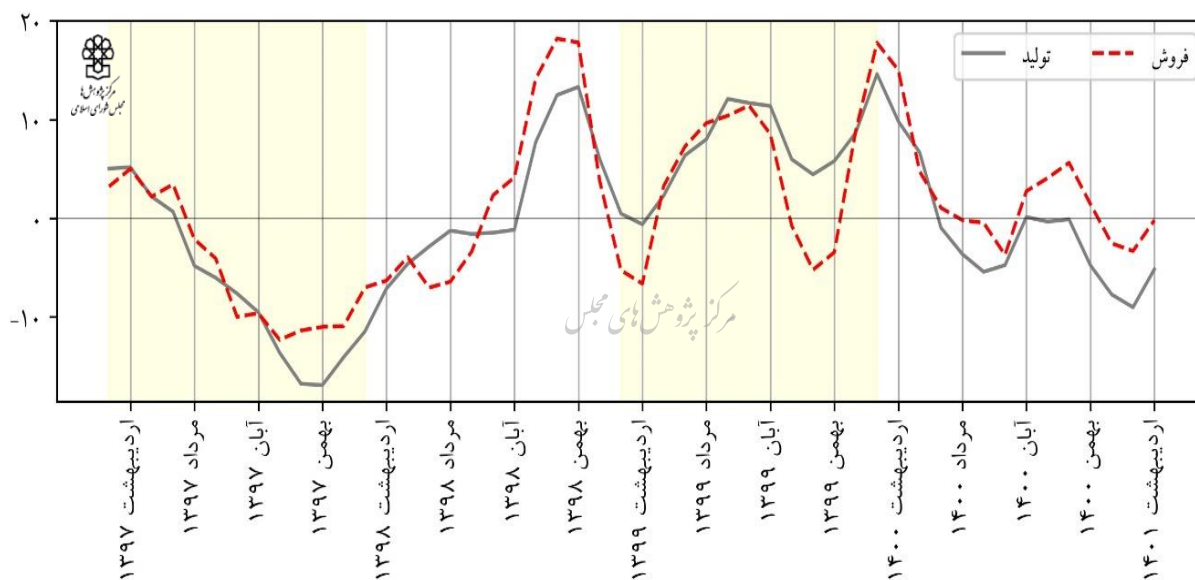
نمودار ۲. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و

فروش فعالیت‌های صنعتی (درصد)

طی سه‌ماهه منتهی به اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱، رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص تولید کاهش ۵/۲ درصدی و شاخص فروش آن کاهش ۰/۲ درصدی را نشان می‌دهند.

نمودار ۳. رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی نسبت به دوره مشابه سال قبل (درصد)

جدول ۱. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی - اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱

شاخص فروش			شاخص تولید			رشد شاخص تولید و فروش
رشد دوماهه نسب به دو ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	رشد دوماهه نسبت به دو ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	
۳/۶	۸/۹	۳۸/۸	-۱/۹	۱/۵	۱۷/۷	صنعت
-۱/۹	۰/۱	۱۵/۲	-۵/۶	-۱/۷	۵	شیمیایی بجز دارو
۲/۲	-۰/۲	۳۵/۷	-۴/۱	-۶/۳	-۶/۳	فلزات پایه
۵۰/۲	۱۰۸/۹	۴۸/۴	۱۵/۸	۴۶/۷	۶۷/۰	خودرو و قطعات
-۱۲/۲	-۱۳/۸	-۱/۹	۱۱/۳	۹/۰	۱/۲	معدن

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

۲. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته‌فعالیت‌های صنعتی بورسی

طی اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی ۷ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۸ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند. در این ماه رشته‌فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات» و «خودرو و قطعات» بیشترین افزایش در شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی»، «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» و «تجهیزات برقی» بیشترین کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند.

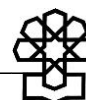
همچنین در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی ۹ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۶ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند. رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «ماشین‌آلات و تجهیزات» و «تجهیزات برقی» بیشترین افزایش در شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین کاهش را در شاخص فروش تجربه کرده‌اند.

بررسی عملکرد شاخص تولید رشته‌فعالیت‌های صنعتی بورسی در دو ماهه نخست سال ۱۴۰۱ نسبت به دوره مشابه سال قبل بهبود عملکرد صناعی مانند دارو، خودرو و قطعات و منسوجات را نشان می‌دهد. همچنین بررسی شاخص فروش نیز نشان می‌دهد صناعی مانند خودرو و قطعات، تجهیزات برقی و کاشی و سرامیک عملکرد بهتری نسبت به دوره مشابه سال قبل داشته‌اند.^۱

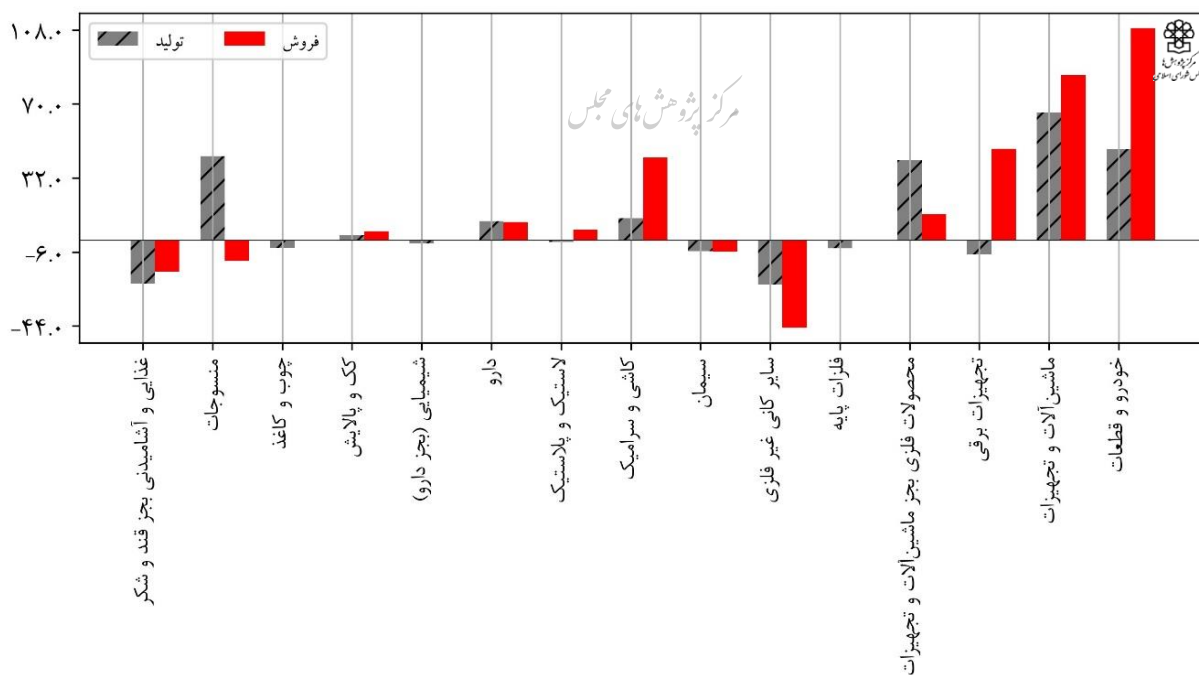
طی اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل،^۲ از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی رشته‌فعالیت‌های «منسوجات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «کاشی و سرامیک» و «خودرو و قطعات» بیشترین افزایش در شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «فلزات پایه» و «کک و پالایش» کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه قبل، بجز رشته‌فعالیت «منسوجات» سایر رشته‌فعالیت‌ها افزایش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند.

۱. نتایج کلی در جدول ۱ و ۲ پیوست گزارش شده است

۲. بخش مقایسه رشته‌فعالیت‌ها اخیراً به گزارش اضافه شده است. اگرچه ممکن است برخی روندهای فصلی در برخی صنایع وجود داشته باشد، ولی مقایسه با ماه قبل می‌تواند در تحلیل مشاهدات کمک‌کننده باشد.

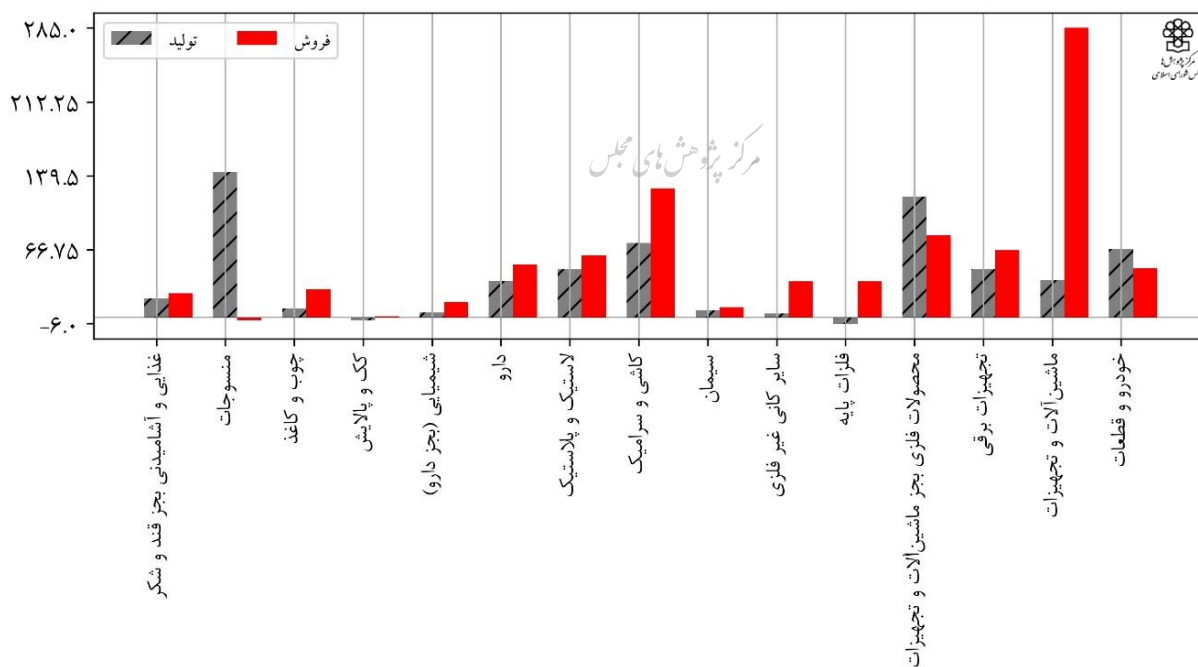

نمودار ۴. رشد شاخص های تولید و فروش رشته فعالیت های صنعتی در اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی.

نمودار ۵. رشد شاخص های تولید و فروش رشته فعالیت های صنعتی در اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل (درصد)

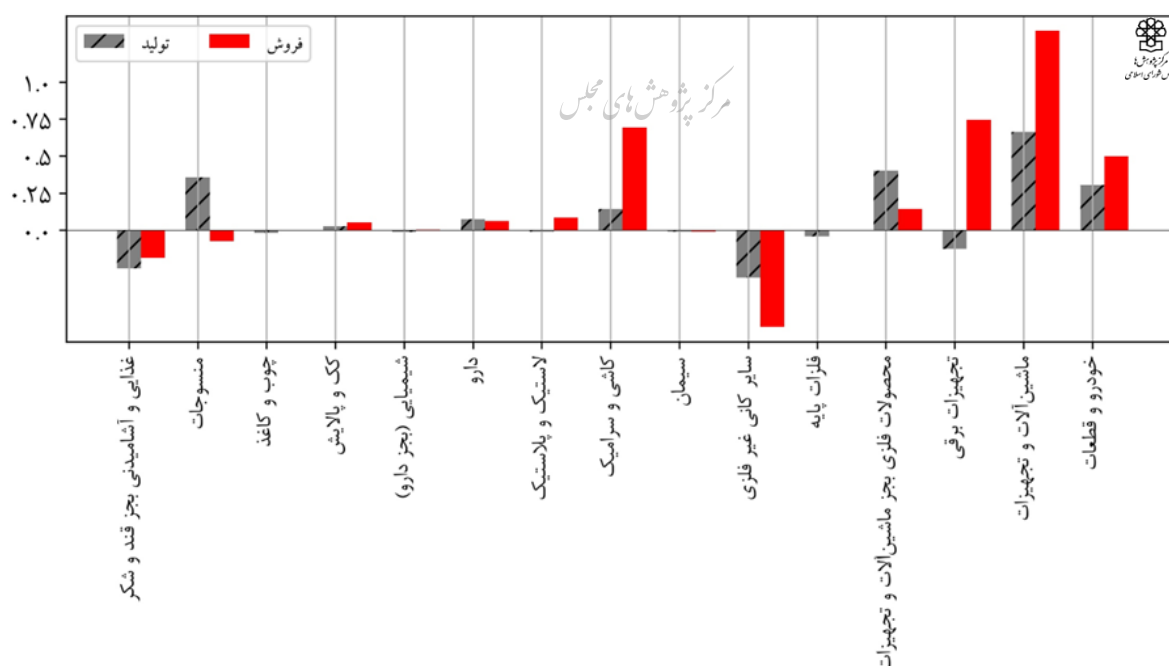
مأخذ: همان.

طی اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل، رشته‌فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات»، «منسوجات» و «خودرو و قطعات» بیشترین سهم را در افزایش شاخص و رشته‌فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی»، «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» و «تجهیزات برقی» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، رشته‌فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «تجهیزات برقی»، «کاشی و سرامیک» و «خودرو و قطعات» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند.

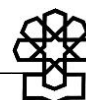
طی اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات»، «منسوجات» و «کاشی و سرامیک» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «فلزات پایه» و «کک و پالایش» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه قبل، بیشترین سهم در افزایش شاخص فروش متعلق به رشته‌فعالیت «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «کاشی و سرامیک» و «تجهیزات برقی» بوده و بیشترین سهم در کاهش شاخص فروش نیز متعلق به رشته‌فعالیت‌های «منسوجات» بوده است. در ادامه به بررسی رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «شیمیایی (بجز دارو)» و «فلزات پایه» به دلیل ضریب اهمیت بالای این رشته‌فعالیت‌ها در محاسبه شاخص و همچنین بررسی نوسانات شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» در این ماه پرداخته شده است.

نمودار ۶. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت

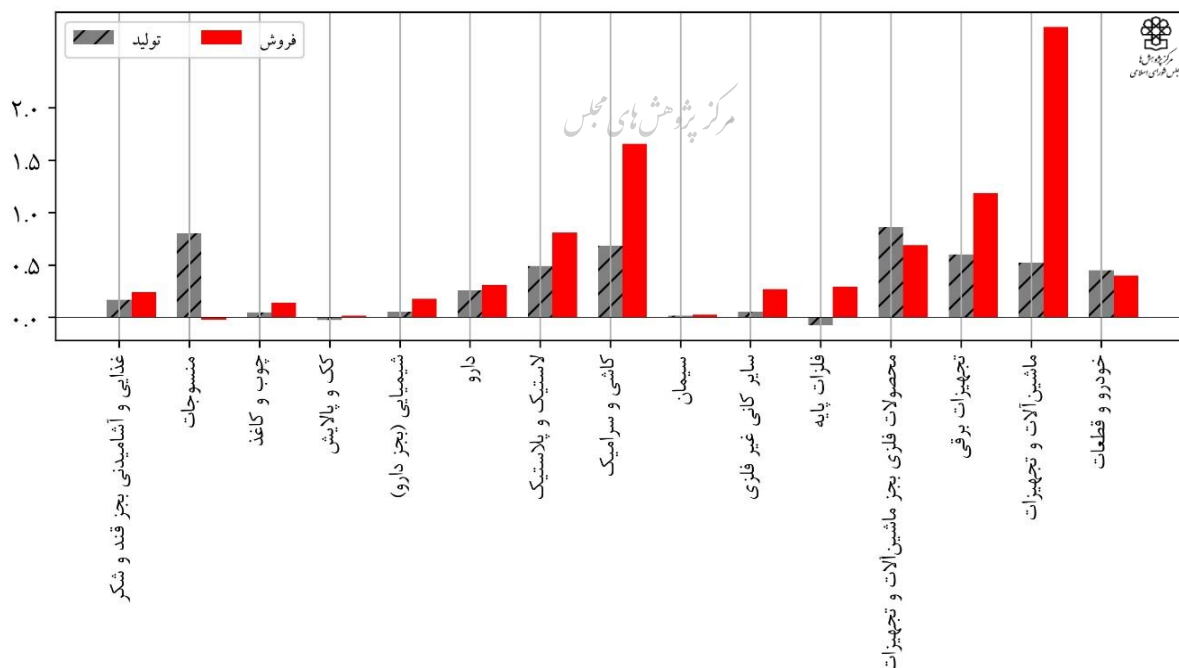
در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

نمودار ۷. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت
در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل (درصد)

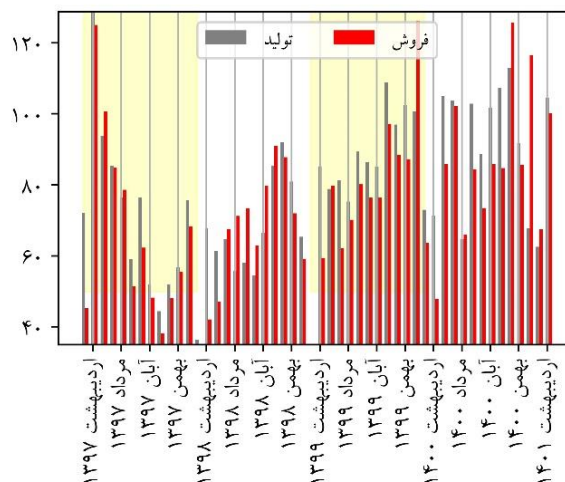

مأخذ: همان.

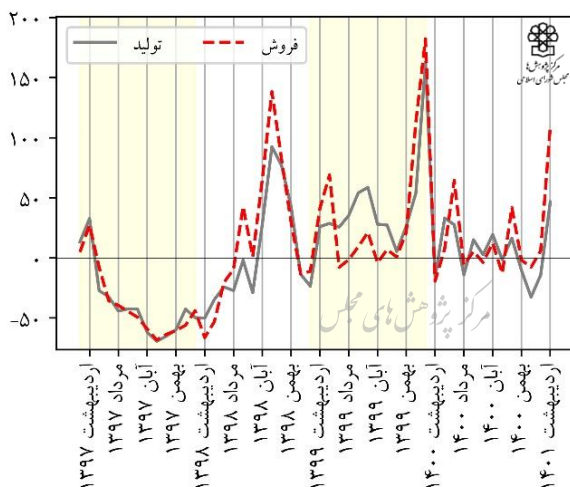
۲-۱. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات

در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت خودرو و قطعات بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۴۶/۷ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۶۷ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱۰۸/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۴۸/۴ درصدی داشته است. همان‌طور که در نمودار ۱۱ نشان داده شده، رشد شاخص تولید و فروش خودرو سبک و سواری نسبت به ماه مشابه سال قبل به ترتیب افزایش ۵۰/۳ و ۱۲۷/۸ درصدی داشته است، با توجه به اینکه سهم خودروی سبک و سواری در شاخص خودرو و قطعات حدود ۷۷ درصد است، شاخص تولید و فروش خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش قابل توجهی را نشان می‌دهد.

نمودار ۸. شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (۱۳۹۵=۱۰۰)

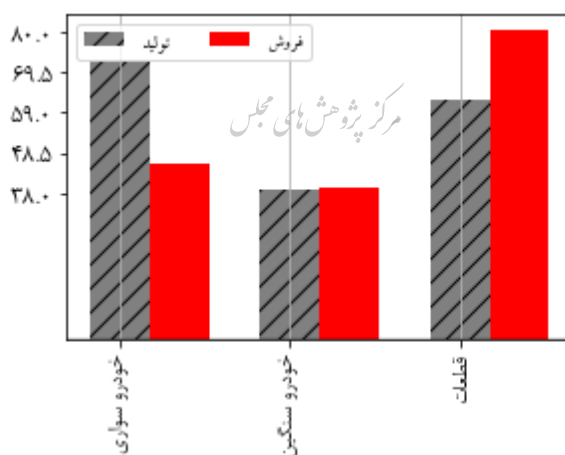

نمودار ۹. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات

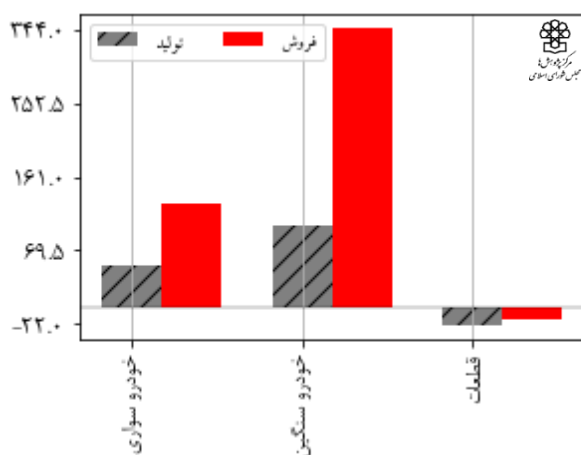

مأخذ: همان.

نمودار ۱۰. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه قبل (درصد)

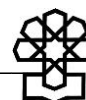
نمودار ۱۱. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

۲-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی بجز دارو

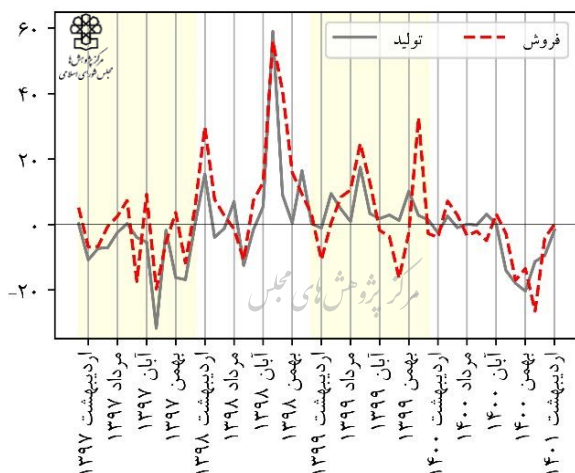
در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت شیمیایی بجز دارو بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۱/۷ درصدی و نسبت به ماه قبل با حفظ روند افزایشی آغاز شده از دی‌ماه ۱۴۰۰، افزایش ۵ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۰/۱ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۱۵/۲ درصدی داشته است. دلیل اصلی کاهش شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش تولید و فروش متانول در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ بوده است، از طرفی

افزایش شاخص تولید و فروش نسبت به ماه قبل ناشی از افزایش تولید و فروش مواد شوینده که احتمالاً تأثیر پذیرفته از افزایش قیمت شوینده‌ها بوده است.

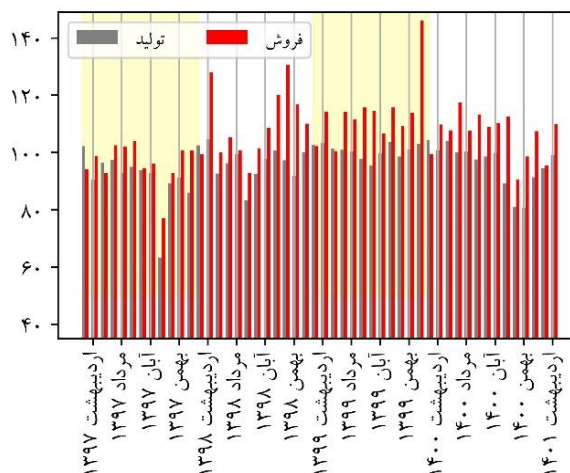
نمودار ۱۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش

بخش شیمیایی (بجز دارو) (درصد)

نمودار ۱۲. شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی

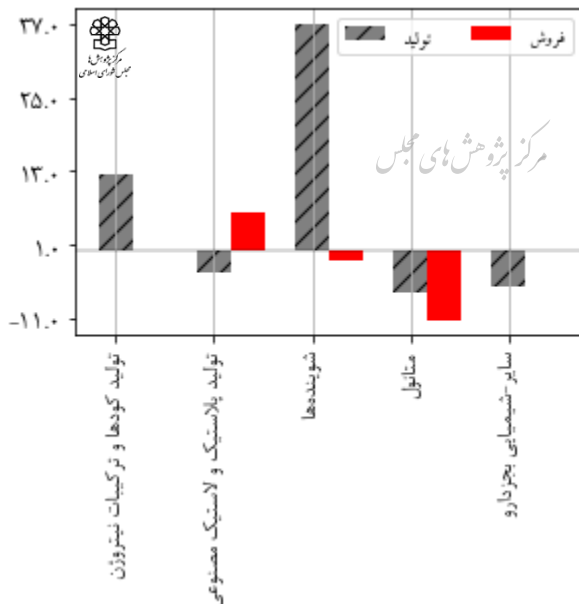
(بجز دارو) (۱۳۹۵=۱۰۰)

مأخذ: همان.

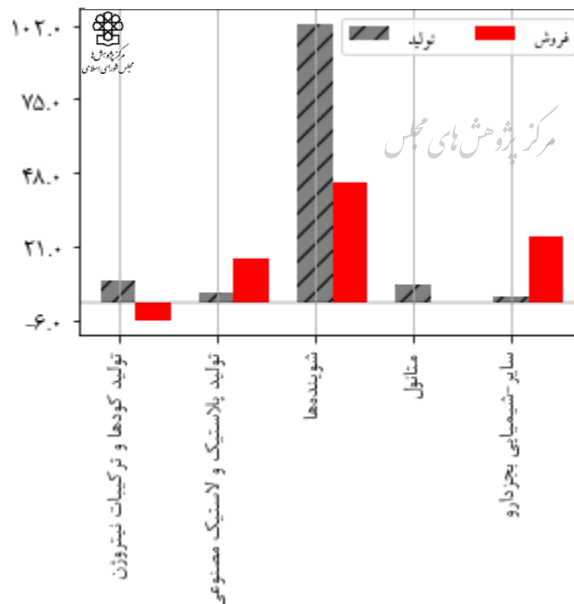
نمودار ۱۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های

شیمیایی بجز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۱۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های

شیمیایی بجز دارو نسبت به ماه قبل (درصد)

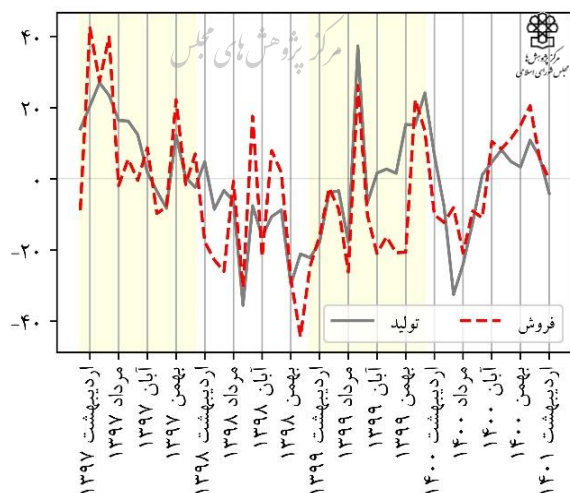
مأخذ: همان.

۲-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه

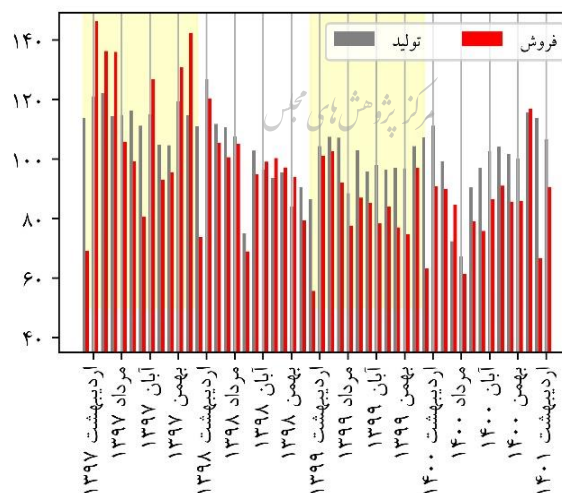
در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت فلزات پایه بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۴/۱ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۶/۳ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن

نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۰/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۳۵/۷ درصدی داشته است. دلیل اصلی کاهش شاخص تولید رشته‌فعالیت فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش تولید گروه پروفیل در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ و کاهش شاخص فروش ناشی از کاهش فروش گروه پروفیل و شمش بوده‌است.

نمودار ۱۷. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (درصد)

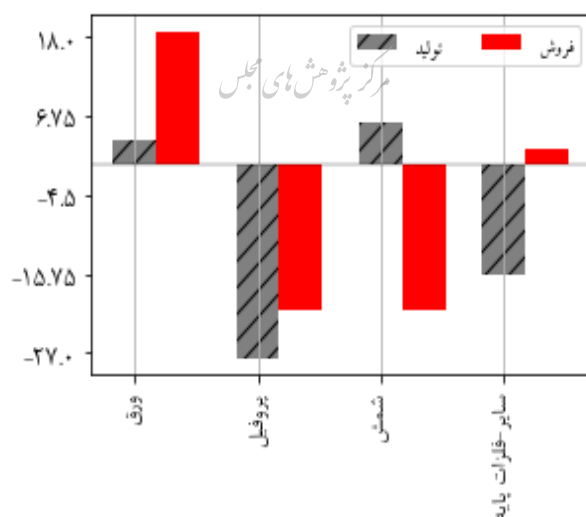

نمودار ۱۶. شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (۱۳۹۵=۱۰۰)

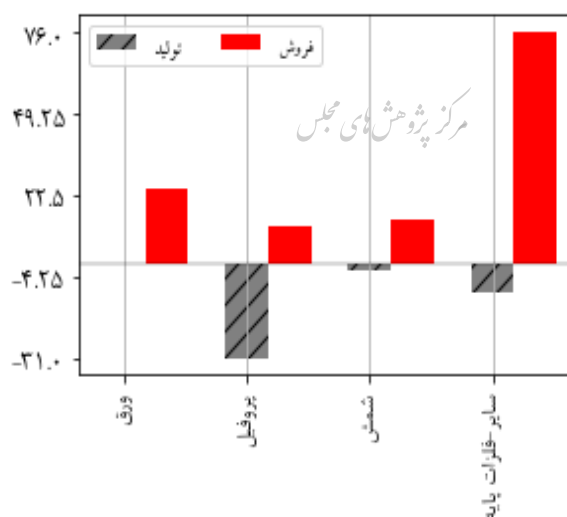

مأخذ: همان.

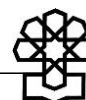
نمودار ۱۹. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۱۸. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه قبل (درصد)

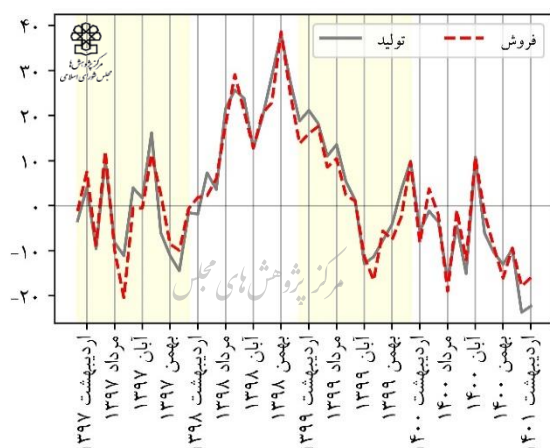
مأخذ: همان.

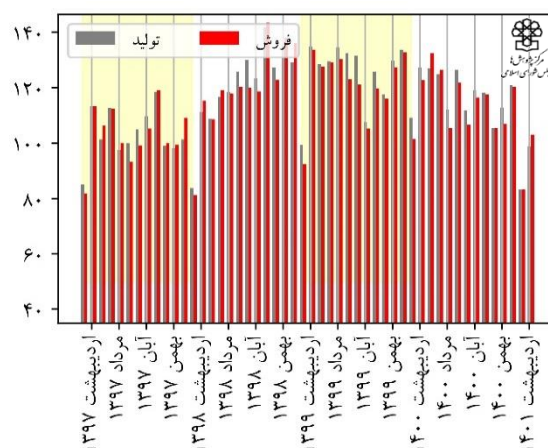
۲-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر

در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۲۲/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۱۸/۶ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۱۵/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۲۳/۷ درصدی داشته است. عمده دلیل کاهش شاخص تولید و فروش این رشته‌فعالیت نسبت به ماه مشابه سال قبل به دلیل کاهش تولید و فروش روغن خوراکی در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ ناشی از حذف ارز ترجیحی روغن و دانه‌های روغنی بوده است، همچنین افزایش شاخص تولید و فروش نسبت به ماه قبل ناشی از افزایش تولید و فروش گروه کیک و بیسکویت و روغن خوراکی بوده است.

نمودار ۲۱. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر (درصد)

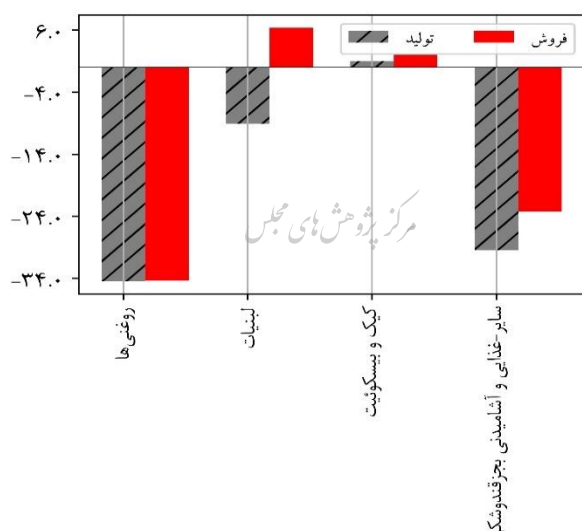

نمودار ۲۰. شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر (۱۳۹۵=۱۰۰)

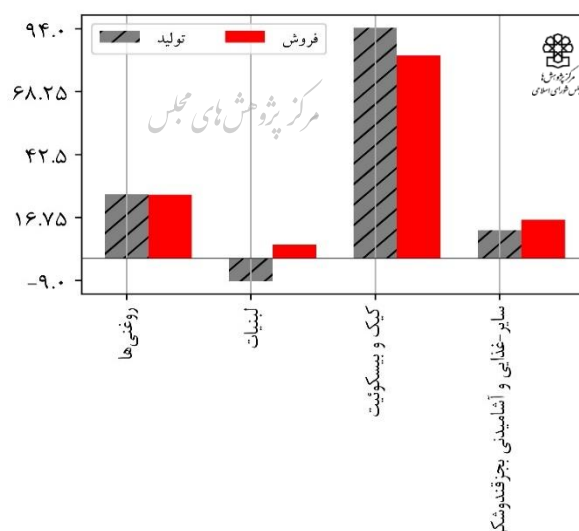

مأخذ: همان.

نمودار ۲۳. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۲۲. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر نسبت به ماه قبل (درصد)

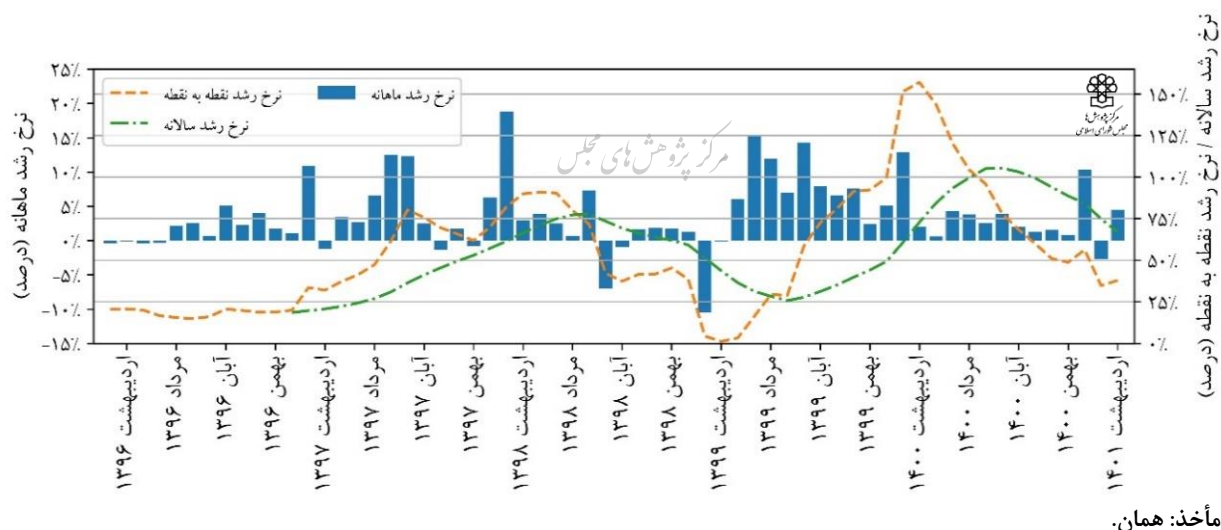

مأخذ: همان.

۳. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی

در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ نرخ رشد ماهیانه^۱ قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی برابر ۴/۵ واحد درصد شد، رشد نقطه‌به‌نقطه^۲ آن به ۳۸ درصد رسید. شایان ذکر است میانگین^۳ سالیانه شاخص قیمت ۶۶/۹ درصد افزایش یافته است.

نمودار ۲۴. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت (۱۳۹۵=۱۰۰)

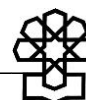
۴. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی

در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۹ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۱/۲ درصدی را نشان می‌دهد. در مقابل، شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۱۳/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۱/۹ درصدی را نشان می‌دهد. به دلیل کاهش فروش کنسانتره و گندله در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱، شاخص فروش نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش یافته است.

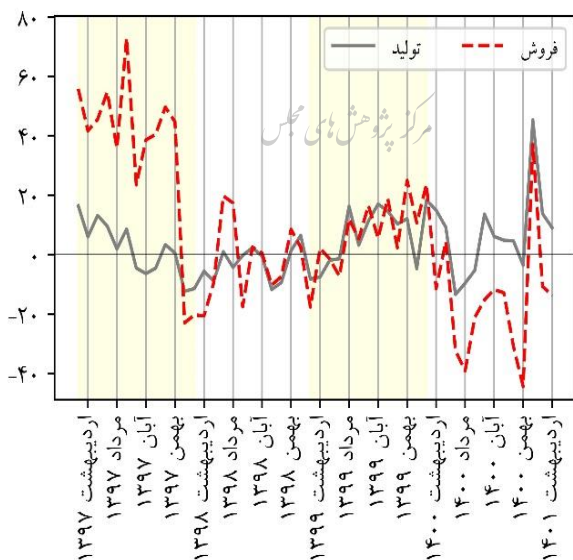
۱. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه قبل.

۲. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه مشابه سال قبل.

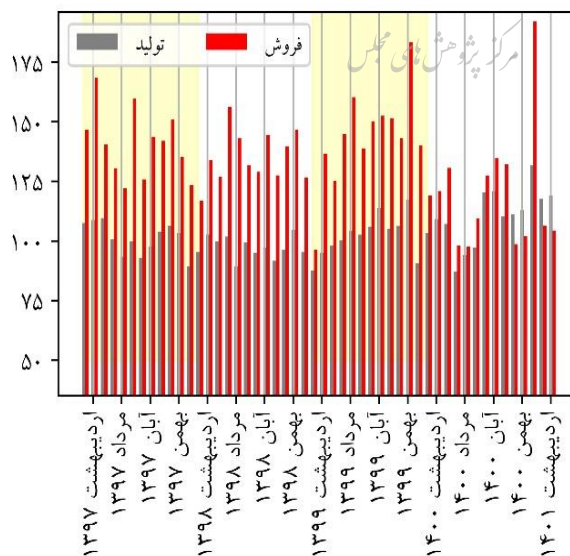
۳. درصد تغییر میانگین شاخص قیمت صنعت در ۱۲ ماه منتهی به ماه مورد نظر نسبت به دوره مشابه سال قبل.

نمودار ۲۶. رشد نقطه به نقطه شاخص های تولید و فروش شرکت های معدنی بورسی (درصد)

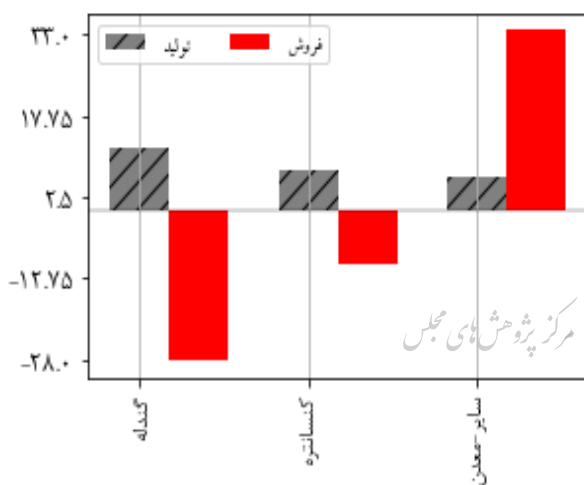

نمودار ۲۵. شاخص های تولید و فروش شرکت های معدنی بورسی (۱۳۹۵=۱۰۰)

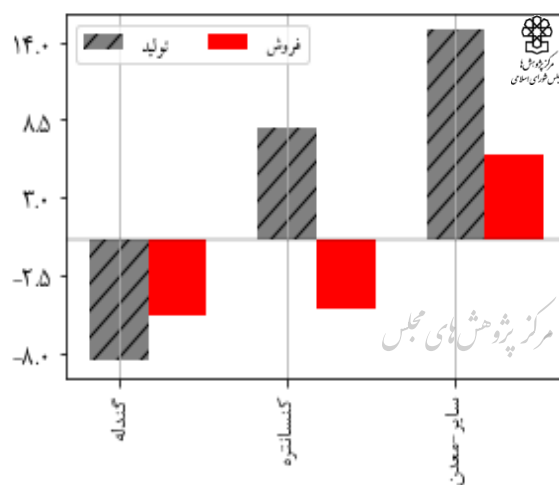

مأخذ: همان.

نمودار ۲۸. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش های معدن نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۲۷. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش های معدن نسبت به ماه قبل (درصد)

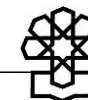

مأخذ: همان.

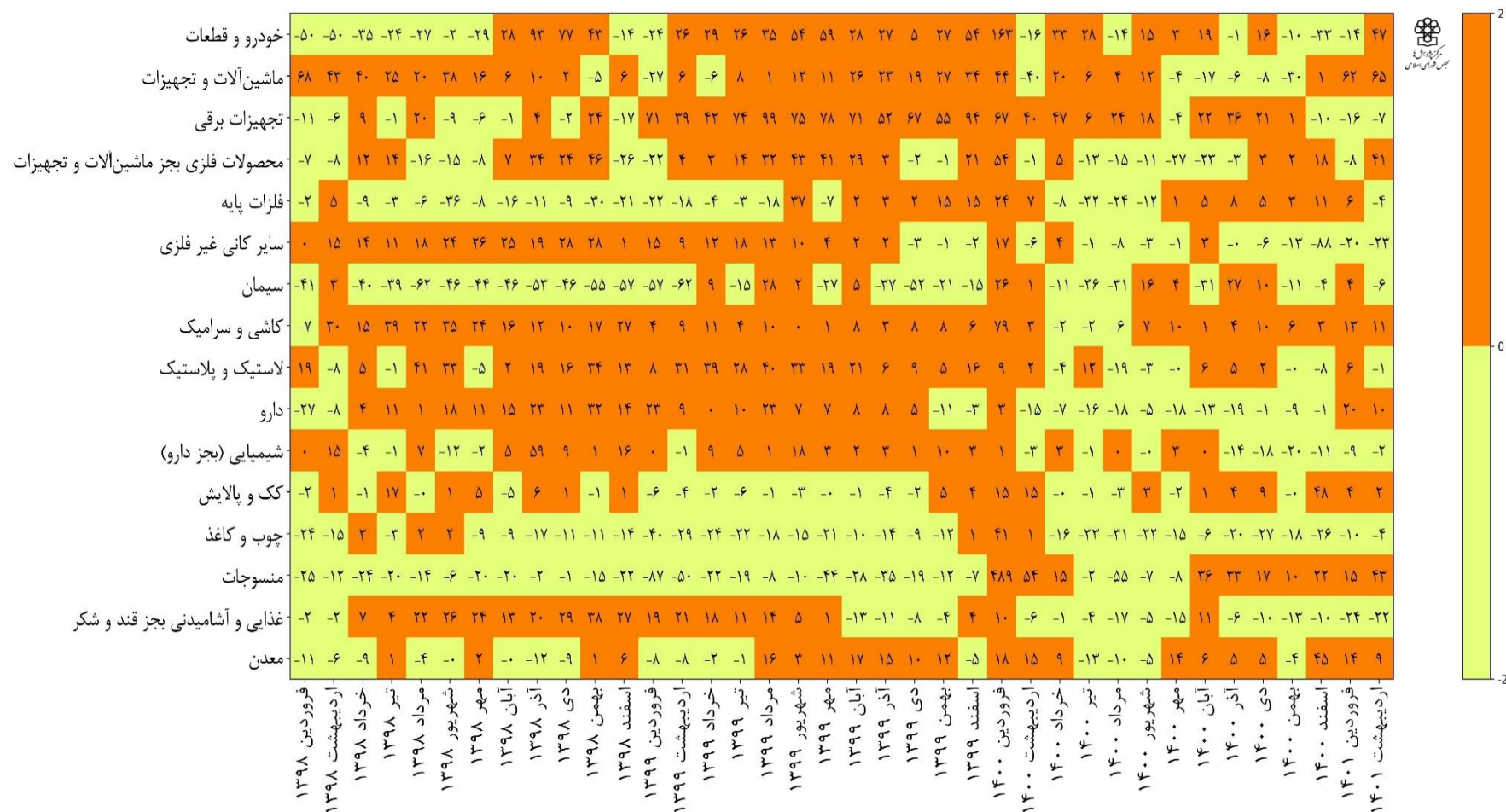
جمع‌بندی

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بورسی از اطلاعات ماهیانه ۳۰۵ شرکت بورسی استخراج می‌شود و با توجه به اینکه این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار هم‌حرکتی مناسبی دارد، با دقت زیادی می‌تواند تحولات بخش صنعت و معدن کشور را به‌صورت ماهیانه رصد کند. در این گزارش تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ بررسی شده است.

برآورد این گزارش نشان می‌دهد، طی اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱۷/۷ درصدی مواجه شده است و به بالاترین سطح خود از آبان سال گذشته تاکنون رسیده است. شاخص فروش هم نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۸/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۳۸/۸ درصدی مواجه شده است. در این ماه شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی نیز ۴/۵ واحد درصد افزایش یافته است.

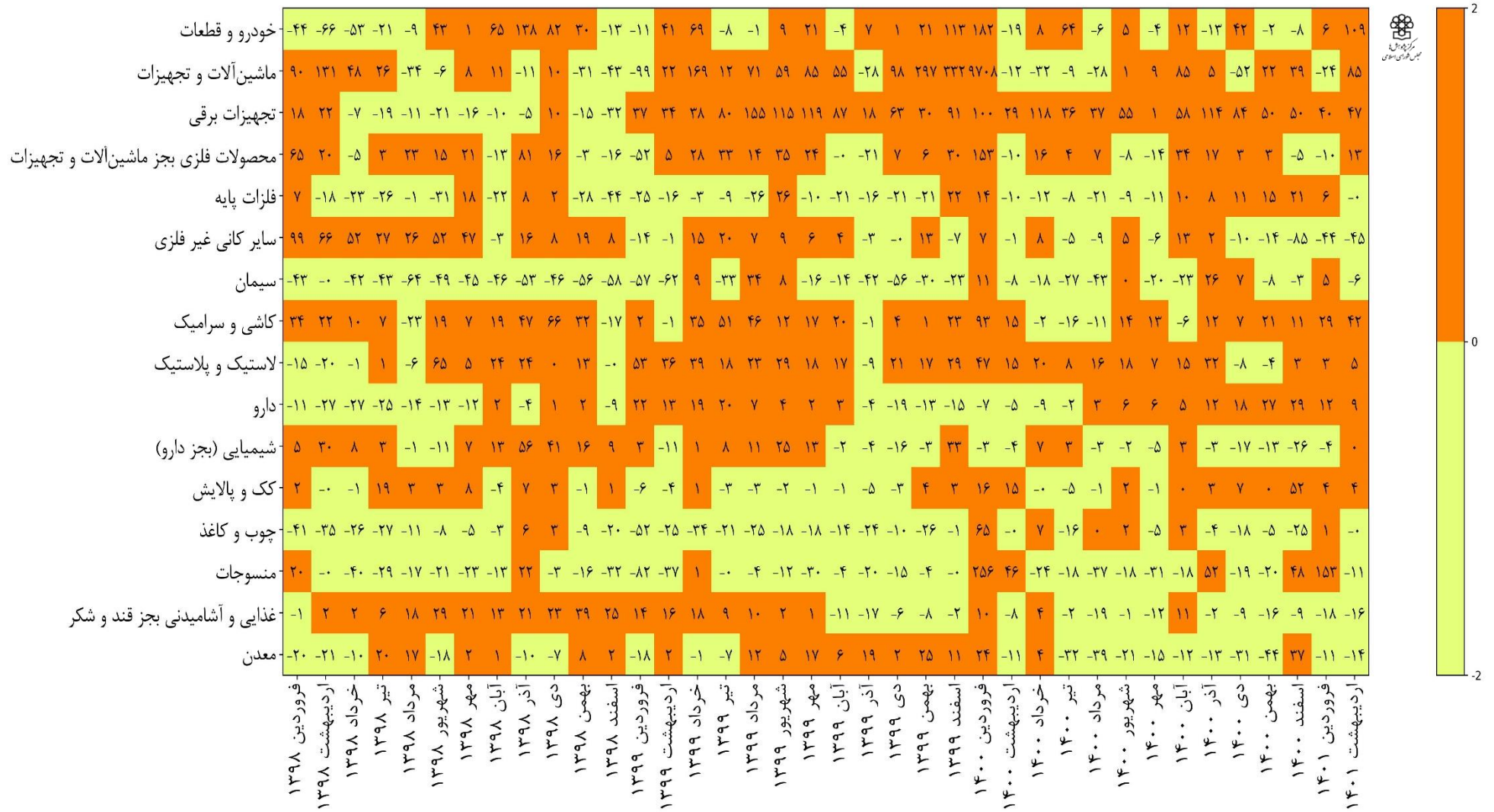

جدول ۱. آمار مربوط به رشد تولید کل رشته فعالیت‌ها (نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۳۹۵=۱۰۰)

۱. در جدول فوق رنگ نارنجی نشان‌دهنده رشد مثبت و رنگ زرد نشان‌دهنده رشد منفی است (جهت خوانایی جدول اعداد رند شده‌اند).

جدول ۲. آمار مربوط به رشد فروش کل رشته‌فعالیت‌ها (نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۳۹۵=۱۰۰)

جدول ۳. شاخص قیمت رشته فعالیت‌های بورسی - اردیبهشت ۱۴۰۱

شاخص مدیران خرید (شامخ)^۱

براساس داده‌های به‌دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت (تعدیل فصلی نشده) در اردیبهشت‌ماه عدد ۶۳/۲۱ به‌دست آمده است. شاخص بخش صنعت که طبق انتظار بعد از تعطیلات فروردین‌ماه، در اردیبهشت‌ماه افزایش داشته، به بیشترین مقدار خود طی ۲۴ ماه گذشته از خرداد ۱۳۹۹ رسیده است. در میان مؤلفه‌های اصلی شاخص بخش صنعت، همه شاخص‌ها بجز موجودی مواد اولیه خریداری شده بالای ۵۰ ثبت شده‌اند. همچنین در میان همه صنایع، شرکت‌های فعال در صنعت لاستیک و پلاستیک با کاهش شاخص و میزان تولید روبه‌رو بودند و صنایع نساجی بیشترین میزان رشد شاخص و تولید را در میان صنایع دیگر به ثبت رسانده‌اند.

شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در اردیبهشت‌ماه (۶۹/۲۹) طی ۲۴ ماه گذشته از خردادماه ۱۳۹۹ به بیشترین مقدار خود رسیده است که افزایش تقاضای مشتریان در رشد تولید تأثیر داشته است.

شاخص میزان فروش محصولات (۶۳/۰۲) در اردیبهشت‌ماه افزایش یافته است. این شاخص که در فروردین‌ماه به‌دلیل تعطیلات با کاهش شدید روبه‌رو بود، با افزایش تقاضای مشتریان در اردیبهشت به‌شدت افزایش یافته است. به‌طور کلی افزایش قیمت خرید مواد اولیه و محصولات به همراه افزایش سایر نهاده‌های تولید مانند دستمزد و قیمت انرژی و همچنین بالا رفتن هزینه حمل‌ونقل باعث شده تا هزینه تمام شده تولید همچنان مقدار زیادی داشته باشد و در نتیجه بسیاری از صنایع توان رقابت برای صادرات را با سایر کشورها نداشته باشند. پیش‌بینی می‌شود طی

۱. شاخص مدیران خرید (شامخ) طبق الگوی جهانی محاسبه شاخص مدیران خرید (Purchasing Managers' Index) هر ماه توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و براساس اطلاعات دریافتی از مدیران شرکت‌های بخش صنعت، محاسبه و گزارش می‌شود. این شاخص با بررسی و ردیابی متغیرهایی مانند مقدار تولید، سفارشات جدید، استخدام، تغییرات قیمت‌ها و... نسبت به ماه گذشته آن متغیرها، ارزیابی دقیقی از تحولات بخش‌های اقتصاد ارائه می‌کند. عدد شاخص با وزندهی به پنج متغیر اصلی مقدار تولید (۲۵٪)، سفارشات جدید (۳۰٪)، سرعت انجام و تحویل سفارش (۱۵٪)، موجودی مواد اولیه (۱۰٪) و میزان استخدام (۲۰٪) محاسبه می‌شود. اعداد بزرگ‌تر از ۵۰ به معنای بهبود شاخص نسبت به ماه قبل است. باقی متغیرها نیز از پرسشنامه‌های شاخص مدیران خرید استخراج می‌شوند، ولی وزنی در محاسبه شامخ کل صنعت ندارند. داده‌ها در شامخ براساس مستندات واقعی کسب‌وکارها و نه براساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.

ماه‌های آینده افزایش شدید قیمت مواد اولیه با اندکی تأخیر بر روی قیمت فروش محصولات تأثیرگذار باشد، زیرا در بعضی از صنایع این افزایش قیمت به دلیل حفظ مشتریان تاکنون اعمال نشده است.^۱

جدول ۴. شاخص مدیران خرید کل صنعت در سه ماه منتهی به اردیبهشت ماه ۱۴۰۱

مأخذ: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران.

منابع و مأخذ

۱. معرفی و نحوه محاسبه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۸۰۰۱.
۲. گزارش طرح شاخص مدیران خرید، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران.
۳. پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در فروردین ماه ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۸۲۵۱.

4. www.codal.ir

۱. برای اطلاعات بیشتر به گزارش شاخص مدیران خرید اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ مراجعه شود.
<https://chambertrust.ir/digital-library/publishers.html>